

หลักสูตรอบรม การเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรักษ์ หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/58

วันที่ 31 พฤษภาคม – 1 มิถุนายน 2562

จาก ทต.ท่าข้าวเปลือก อ.แม่จัน จ.เชียงราย ผู้เข้าร่วมทั้งหมด 60 คน

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษาสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ได้กล่าวถึง ความเป็นมาของโครงการร้อยใจรักษ์ โดยเริ่มจากมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์เข้ามาดำเนินการ ในหมู่บ้านห้วยส้าน และ หมู่บ้านช้างเคียงที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ได้นำแนวทางการพัฒนาทางเลือก ใช้สร้างโอกาสในการปรับเปลี่ยนชีวิตจากการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด มาเป็นอาชีพที่สุจริต

สำหรับหลักสูตรการอบรมนี้รัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการร้อยใจรักษ์ โดยมีนโยบายที่สำคัญ คือการขยายผลโครงการฯ ไปสู่พื้นที่อำเภอชายแดนใน 4 จังหวัด คือ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน และพะเยา รวมทั้งสิ้น 19 อำเภอ โดยมีมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ ดำเนินการในการจัดฝึกอบรม

ทั้งนี้สิ่งที่คาดหวังในการอบรมนี้ คือ การมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนจากทุกคน และการนำประสบการณ์การเรียนรู้แนวทางพระราชดำริหลักการทำงาน และศาสตร์พระราช “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองอย่างเหมาะสมกับชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ปัญหาของชุมชน โดยชุมชนเป็นแกนหลักในการดำเนินงาน และท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณ

หลักการพัฒนาทางเลือก ในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน

นายยุทธชัย ตาห่อ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง
ในพระบรมราชูปถัมภ์ บรรยายโดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ
คือ 1. การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง โดยดูทั้งใน
เรื่องเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้โอกาสและ
ทางเลือกที่ดี ให้ชาวบ้านสามารถช่วยเหลือตัวเองและอยู่
กับชุมชนได้ 2. การพัฒนาตามลำดับขั้น ซึ่งมี 3 ระยะ
คือ ขั้นอยู่รอด นั่นคือ สามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐาน
และไม่สร้างหนี้เพิ่ม ขั้นพอเพียง คือ มีรายได้มั่นคง
สามารถเพิ่มผลผลิตได้ และขั้นยั่งยืน คือ การมีเงิน และ
พึ่งพาตนเองได้ 3. การพัฒนาเชิงพื้นที่ คือ การพัฒนาที่
ครอบคลุมทุกมิติ โดย โครงการร้อยใจรักษ์ได้มีการสำรวจ
ข้อมูลจริงพร้อมทั้งการคืนข้อมูลให้ชาวบ้านรู้ปัญหาของ
ตนเอง และ 4. การวัดผลการพัฒนาที่ชาวบ้านได้อะไร
โดยดูจากผลการพัฒนาเชิงพื้นที่ในแต่ละมิติ ที่ทำให้ผล
ผลิตของชาวบ้านเพิ่มขึ้นและนำไปสู่การสร้างรายได้ที่
เพิ่มขึ้น

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่

1

การเรียนรู้ระบบน้ำ

เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำ การกักเก็บน้ำโดยใช้
อ่างพวงขอยซีเมนต์ (Soil Cement) การปล่อยลงไปที่
แปลงเกษตรด้วยระบบกาลักน้ำ การพัฒนาระบบน้ำใช้
กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีการประชุม
และชาวบ้านต้องสละแรงงานการทำงานบูรณาการ
ร่วมกับหน่วยงานราชการ ท้องที่ ท้องถิ่น โดยที่โครงการฯ
ออกค่าวัสดุอุปกรณ์ให้

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : การสร้างอ่างขอยซีเมนต์มีอัตราส่วนการผสม
ปูนซีเมนต์ต่อดินเท่าไร

ตอบ : อัตราส่วนคือ 1 : 6 คือ ปูน 1 กระสอบ ต่อ
ดิน 60 บุงกี

ถาม : บ่อนี้ ลึกประมาณเท่าไร

ตอบ : ความลึกที่ 2.5 เมตร

ถาม : อ่างพวงซอยซีเมนต์มีอายุการใช้งานนานหรือไม่

ตอบ : อายุการใช้งานอยู่ที่ประมาณ 25-30 ปี

ถาม : น้ำจากแหล่งต้นน้ำ 14 กิโลเมตร ใช้สำหรับที่หมู่บ้าน

ตอบ : ใช้เพียงหมู่บ้านห้วยसान หมู่บ้านเดียวเท่านั้น

ถาม : ท่อต่อน้ำจากต้นน้ำมายังหมู่บ้าน ขนาดกี่นิ้ว

ตอบ : ท่อที่ต่อจากต้นน้ำ ใช้ขนาด 5 นิ้ว จากนั้นทอดให้ขนาดเล็กลงเหลือ 4 นิ้ว และท่อต่อเข้าหมู่บ้านเล็กลงเหลือ 3 นิ้ว

ฐานการเรียนรู้ที่

เกษตรพอเพียง พืชระยะยาว

2

เรียนรู้การปลูกไม้ผลระยะยาว เช่น เงาะ ทุเรียน ส้ม กาแฟ มะม่วง กล้วย ส้มโอ อาโวคาโด ฯลฯ โดยไล่ระดับตามความต้องการน้ำของพืช และความสูงของพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหาผลผลิตของชาวบ้านและสร้างรายได้ เป็นการจัดการแบบองค์รวม แบ่งพื้นที่เป็นป่าอนุรักษ์ ป่าใช้สอย เนินเขา ที่ดอน และที่นา นอกจากนี้ พัฒนา ต่อยอดไม้ผลเดิมในพื้นที่ ได้แก่ พัฒนาคุณภาพมะม่วงน้ำดอกไม้เพื่อการส่งออก CP และดอยคำ เป็นแหล่งตลาดรับซื้อผลผลิต และการส่งเสริมปลูกกาแฟโรบัสต้า

ฐานการเรียนรู้ที่

3

ความมั่นคงทางอาหาร ข้าว พืชอายุสั้น

การเพิ่มผลผลิตข้าว ข้าวพันธุ์อีโตเป็นพันธุ์ท้องถิ่น โดยใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว ซึ่งจากเดิมได้ 600 กิโลกรัม/ไร่ เปลี่ยนมาเป็น 800 1,000 กิโลกรัม/ไร่ มีการทำการเกษตรผสมผสานแบบครบวงจร 1ไร่ 1 แสน (เป้าหมาย คือ อยากให้คนที่ไม่มีพื้นที่ทำกิน มาทดลองทำแปลงเกษตร

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : การปลูกข้าวในพื้นที่นี้ปลูกโดยวิธีใด

ตอบ : ใช้วิธี การหว่าน และการดำ แต่ส่วนใหญ่จะใช้วิธีการดำมากกว่า

ถาม : มีพื้นที่ว่างอยากปลูกไม้ผล แต่ไม่มีเวลาในการดูแล แนะนำให้ปลูกไม้ผลชนิดใดชนิดใด

ตอบ : แนะนำให้ปลูกเสาวรส เพราะเป็นพืชที่โตไวและโตได้เอง แต่ควรหมั่นรดน้ำและให้ปุ๋ยร่วมด้วย ประมาณอาทิตย์ละ 2-3 วัน

ถาม : การเพาะกล้าข้าวใช้ระยะเวลากี่วันจึงจะนำมาใช้ต้นกล้าได้

ตอบ : ประมาณ 45 วัน

ถาม : ในแปลงนา ที่มีอัตราผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้นนี้เป็นข้าวสายพันธุ์ใด

ตอบ : สายพันธุ์ กข 21 หรือ พันธุ์อีโต

ถาม : ข้าวสายพันธุ์นี้ มีแหล่งกำเนิดมาจากที่ใด
ตอบ : แหล่งกำเนิดจากจังหวัดลำปาง ซึ่งบางพื้นที่จะเรียกข้าวสายพันธุ์นี้ว่า ข้าวลำปาง

ฐานการเรียนรู้ที่

การทำปศุสัตว์

4

การส่งเสริมปศุสัตว์ เริ่มจากการสำรวจความต้องการของชุมชนว่าต้องการเลี้ยงสัตว์ประเภทใด การส่งเสริมประกอบด้วย สนับสนุนพันธุ์สัตว์ให้แก่ชุมชน ได้แก่ ไก่ดำภูพาน เป็ดกากีแคมเบลล์ ส่งเสริมกองทุนอาหารสัตว์ โดยถ่ายทอดความรู้การทำอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนค่าอาหาร กองทุนวัคซีน ให้ชาวบ้านทำวัคซีนเอง เพื่อลดปริมาณการตายของสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : ต้นกล้าพันธุ์ห่านเนเปียร์หวาน หาซื้อได้จากแหล่งใด และราคาเท่าไร
ตอบ : สามารถสั่งซื้อได้ทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งราคาปัจจุบันอยู่ที่ท่อนละ 1 บาท

ถาม : การขยายพันธุ์ห่านเนเปียร์ พื้นที่ควรมีลักษณะเป็นอย่างไร

ตอบ : ควรปลูกในพื้นที่ไม่มีน้ำขัง หรือ ชื้นแฉะจนเกินไป เพราะจะทำให้เกิดรากเน่าและกล้าพันธุ์เสียหาย

ถาม : ไก่ดำพันธุ์ภูพานราคาเท่าไร

ตอบ : ราคา กิโลกรัมละ 200 บาท

ถาม : ไก่ดำพันธุ์ภูพานมีการฟักไข่ไหม

ตอบ : ไก่ดำภูพานไม่ฟักไข่เอง มีข้อเสนอแนะให้เลี้ยงควบคู่กับไก่พื้นเมือง เพื่อให้ไก่พันธุ์พื้นเมืองช่วยในการฟักไข่

ถาม : มีสูตรอาหารลดต้นทุน สำหรับโค - กระบือ หรือไม่

ตอบ : มีสูตรอาหารหมัก สำหรับโค - กระบือ คือ กากน้ำตาล 20 ลิตร ห่านเนเปียร์หวาน (สับละเอียด) 100 กิโลกรัม และ เกลือ 1 กิโลกรัม หมักทิ้งไว้ 45 วัน สูตรอาหารนี้สามารถเก็บรักษาได้ประมาณ 1 เดือน

ถาม : ประสบปัญหาในการจัดตั้งกองทุนปศุสัตว์หรือไม่

ตอบ : ส่วนใหญ่จะพบปัญหาในส่วนของกองทุนพันธุ์สัตว์ ซึ่งเกิดจากสัตว์ที่ชาวบ้านได้รับจากโครงการมาเกิดการตาย การแก้ปัญหา คือ ชาวบ้านต้องนำซากสัตว์มาแจ้งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบก่อนในเบื้องต้น หากสัตว์ตายด้วยสาเหตุโรคระบาด ทางปศุสัตว์จะหาวิธีการป้องกันการแพร่ระบาดในพื้นที่ร่วมด้วย

แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับ ผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

นางรัชณี : เป็นชาวบ้านห้วยสำนที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งการค้าและเสพ แต่เป็นผู้ใช้เงินที่ได้จากการค้ายาเสพติด ไม่เคยทำงานหาเงินเอง มีญาติพี่น้องและเพื่อนฝูงให้เงินใช้ตลอด ใช้ชีวิตสุขสบาย เมื่อผู้มีอิทธิพลถูกจับตัวไปและโครงการร้อยใจรักษ์เข้ามา เป็นการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านมีสิทธิมีเสียงมากขึ้น หมู่บ้านเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ตอนนี้ทำงานเป็นลูกจ้างโครงการรายวัน ก็ใช้เงินประหยัด แต่ก็ภูมิใจที่หาเงินมาเลี้ยงครอบครัวได้ด้วยตนเอง

นายส่องแสง : สาเหตุที่ติดยาเริ่มจากเสพตามพ่อ เคยถูกจับติดคุก 2 ปี 6 เดือน ข้อหาครอบครองยาบ้า 25 เม็ด และเคยฆ่าตัวตายเพราะความกดดันจากพี่น้องได้กินยาฆ่าแมลงยาฆ่าหญ้าแต่รอดมาได้ เมื่อโครงการเข้ามาจึงสมัครใจเข้าร่วมโครงการ จุดเปลี่ยนที่อยากจะเลิกจริงเพราะอยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง และอยากจะทำความดี ตอนนี้เข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างโครงการฯ ชีวิตเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

นายมานิตย์ : เป็นคนสุพรรณบุรี มาได้ภรรยาหมู่บ้านบ้านยะผา สาเหตุที่เสพยา เนื่องจากเครียดกับปัญหาชีวิตมั่วเร้า เข้าร่วมโครงการครั้งแรก โดยได้รับคำแนะนำจากคนรอบข้าง อีกทั้งตนสนใจเข้าอาสา

สมัครบำบัด หลังจากเสร็จสิ้นการบำบัดคนในชุมชนให้การต้อนรับอย่างดี วางแผนชีวิตว่าจะสร้างบ้านให้เสร็จและเก็บเงินเพื่ออนาคตของลูก

นายสมบูรณ์ : ติดยาเพราะคบเพื่อนที่ไม่ดี เพื่อนจะไม่ให้เข้ากลุ่มถ้าไม่เสพด้วย เริ่มเสพมาตั้งแต่อายุ 13 เสพกัญชา ผงขาว เคยบำบัดหลายครั้งแต่ก็กลับมาเหมือนเดิม เพราะสภาพแวดล้อมรอบข้างเหมือนเดิม การเข้าร่วมโครงการอาสาทำดี มีพี่ๆ ทหารเป็นผู้ดูแลที่ดี และมีหมอดูแลที่ดี พี่ เพื่อนรอบข้างให้กำลังใจ ปัจจุบันครอบครัวให้อภัย คนรอบข้างให้กำลังใจ และให้โอกาสในการเริ่มต้นชีวิตใหม่

คำถามจากผู้เข้าร่วมจากการแลกเปลี่ยน

ประสบการณ์กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ถาม : ขบวนการที่นำยาเสพติดเข้าสู่ประเทศไทย ในกรณีของบ้านห้วยสำน เป็นอย่างไรบ้าง

ตอบ : เป็นการโทรสั่งจากประเทศเพื่อนบ้าน โดยให้การส่งไปที่ปลายทาง เมื่อมีการส่งสินค้าสำเร็จถึงจะได้รับเงิน

ถาม : ในกรณีที่ผู้หญิงไม่ได้รับสิทธิ เป็นกรณีแค่เฉพาะชนเผ่าของบ้านห้วยสำน หรือทุกคนเผ่าในพื้นที่บริเวณโครงการฯ แล้วในปัจจุบันนี้ได้รับสิทธิเต็มที่หรือยัง

ตอบ : เป็นเฉพาะในชนเผ่าลีซอของบ้านห้วยสำน ในอดีตที่ผ่านมาจากผู้หญิงที่ไม่เคยได้รับสิทธิ ทุกวันนี้หลังจากที่โครงการเข้ามา ผู้หญิงในหมู่บ้านต่างมีสิทธิ มีโอกาสได้ทำงานในตลาดชุมชน สิทธิที่จะออกความคิดเห็นก็มีเท่าเทียมเสมอกันกับผู้ชายในชุมชน

ถาม : ความรู้สึกของคุณส่องแสง เมื่อตอนตัดยาเสพติด ในช่วงแรก มีอาการลงแดงหรือไม่

ตอบ : มี แต่ก็อดทน อดกลั้นเพื่อให้หลุดพ้นจากการติดยา ในระยะ 4 วันแรกของการตัดยา จะมีอาการเจ็บปวดทรมานที่สุด

ถาม : อะไรที่เป็นจุดทำให้คุณส่องแสงคิดจะเลิกยาเสพติด

ตอบ : เป็นคนที่ติดยามาตั้งแต่เด็กแล้ว ชุมชนก็ไม่ยอมรับ ไปที่ไหนก็ไม่มีใครยอมรับ เพราะเป็นคนที่ติดยาเสพติด เสียหาย มานานแล้วจนถึงจุดที่ได้รับโอกาสให้เลิกยาฯ จึงตัดสินใจด้วยตนเอง

ถาม : อยากทราบว่าถ้าหากจะเลิกยาเสพติด ควรจะต้องเริ่มต้นอย่างไรเป็นอันดับแรก

ตอบ : (คุณรัชณี) โอกาสเป็นสิ่งที่สำคัญ อันดับแรกต้องเริ่มจากการให้โอกาสผู้ค้าผู้เสพก่อน และผู้นำคือกลไกสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่จะต้องเข้าไปหาผู้ค้าผู้เสพ ผู้นำควรต้องเข้าไปหาและถามถึงปัญหาว่าทำไมยังต้องค้าต้องเสพยา อยู่ ควรทำให้ไว้ใจ

(คุณสมบุญ) ครอบครัวเป็นแรงบันดาลใจ และกำลังใจที่สำคัญที่สุด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการปราบปรามควรปราบปรามอย่างจริงจัง

การแลกเปลี่ยนภาค ราชการกับการดำเนิน การโครงการร้อยใจรักซ์

นายสุรัตน์ สุจาศิริวงศ์ ผู้ใหญ่บ้านบ้านเมืองงามใต้และ นายไมตรี ดวงใจ ปลัดอำเภอแม่เมาะ ได้เกริ่นนำโครงการร้อยใจรักซ์ และได้บรรยายถึงความ เป็นมาเหตุผลที่เข้าร่วมการดำเนินโครงการ ดังนี้

ก่อนมีโครงการฯ มาในพื้นที่ในชุมชนมีปัญหา กลุ่มผู้มีอิทธิพลและยาเสพติด อยู่ในระดับรุนแรงทำให้คน ในชุมชนเกิดความเดือดร้อนในการใช้ชีวิตมาก หลังจาก โครงการเข้ามาดำเนินการมีหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาเป็น จำนวนมากทั้งส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้ามาร่วมเป็นจำนวนมากและได้จัดประชาคมเพื่อหา ความร่วมมือในการดำเนินการ ซึ่งมีชาวบ้านเข้าร่วม มากกว่า 80% และที่ประชุมเห็นด้วยที่จะเข้าร่วมโครงการ ร้อยใจรักซ์ทั้งหมด

ในการดำเนินการช่วงแรกมีบ้านห้วยसान หมู่ที่ 10 เข้าร่วมโครงการต่อมามีการดำเนินการต่ออีก 3 หมู่บ้านและเข้าร่วมการพัฒนาโครงการเป็นต้นแบบการ พัฒนาร่วมกัน ในช่วงขั้นแรกของการดำเนินการคือศึกษา พื้นที่ สார்วจข้อมูลเศรษฐกิจสังคมหลังจากนั้นได้รวบรวม ข้อมูล แล้วคืนข้อมูลให้แก่ชุมชน ได้จัดกระบวนการในการ

ค้นหาปัญหาที่ต้องการให้มีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยการประชาคมซึ่งในเวทีการประชาคมได้มีหลายหน่วยงาน เข้ามาร่วมรับฟัง และได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไข ปัญหา จากการจัดเวทีประชาคมทำให้ได้แนวทางในการ แก้ไข ดังนี้ ปัญหาความเป็นอยู่ ปัญหาอาชีพ และปัญหา สัญชาติ หลังจากรับทราบปัญหาแล้วหน่วยงานปกครอง ท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการประชาคมจัดทำ กฎระเบียบหมู่บ้านเพื่อการบังคับใช้ในหมู่บ้านให้สำเร็จ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ดูแลกันเอง

คำถามจากผู้เข้าร่วมอบรมการแลกเปลี่ยนภาค ราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์

นายไมตรี ดวงใจ (ปลัดอำเภอแม่เมาะ) สอบถามถึง สถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่ของ ทต.ท่าข้าวเปลือก เป็น อย่างไร

ตอบ : ทต.ท่าข้าวเปลือก มีทั้งหมด 14 หมู่บ้าน ปัญหา เรื่องยาเสพติดในพื้นที่อยู่ในระดับที่ไม่ค่อยร้ายแรง เนื่องจากในพื้นที่มีแต่ผู้เสพยา ไม่มีผู้ค้า ส่วนใหญ่ผู้เสพยา จะไปซื้อข้างนอกเขต ทต.ท่าข้าวเปลือก เข้ามาเสพยา การ ป้องกันปราบปรามในพื้นที่นั้น ผู้นำท้องถิ่นต้องตั้ง ตำรวจ ทหาร และหน่วยงานต่างๆ เอาจริงเอาจังกับเรื่อง ยาเสพติดมาก มีการตั้งด่านตรวจปัสสาวะเป็นระยะ แต่ ในห้วงระยะเวลาที่ผ่านมาจะมีการจับยาเสพติดเป็นจำนวน เยอะเหมือนกัน แต่ที่จับได้นั้นมาจากการไล่เลียงผ่าน เส้นทางมาทาง ทต.ท่าข้าวเปลือก แต่ไม่เคยมีจับคนใน ทต.ท่าข้าวเปลือก ในข้อหาผู้ค้า

การสรุปกิจกรรมและมอบการบ้าน

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษาสถาบัน ส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ

กล่าวสรุป กิจกรรมผลการอบรมและแนวทางการดำเนินงานการพัฒนาโครงการฯ บ้านห้วยसान คือ การพัฒนาให้คนมีโอกาส สร้างทางเลือกให้กับคนในพื้นที่เพื่อไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด การพัฒนาโครงการฯ เข้าไปพัฒนาในทุก ๆ ด้านเน้นการพัฒนาแบบองค์รวมให้ครอบคลุมทุกมิติ ในระยะแรกของการพัฒนา เริ่มจากการศึกษาบริบทพื้นที่ ศึกษาภูมิสังคมให้เข้าใจพื้นที่อย่างถ่องแท้ก่อน หลังจากนั้น จึงเข้าสู่กระบวนการ ค้นข้อมูล เพื่อให้เกิดการระเบิดจากข้างในให้ตระหนักถึง ปัญหาแล้วจึงพัฒนาร่วมกันในระดับท้องที่ท้องถิ่น หน่วยงานราชการที่สำคัญ คนในชุมชนต้องร่วมออกแรง ด้วยในทุกกระบวนการ เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของให้ เกิดขึ้นตลอดโครงการฯ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะ นำไปสู่การบริหารจัดการดูแลไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

ได้มอบการบ้านสำหรับผู้เข้าอบรม 2 ข้อ คือ

- 1) ให้คัดเลือกผู้เข้าอบรมที่มานี้ให้เหลือ 20 คน เพื่อ มาฝึกปฏิบัติในหลักสูตรที่ 2 ระยะเวลา 5 วัน 4 คืน
- 2) ผู้เข้าอบรมกลับไปปรึกษาหารือเพื่อเสนอโครงการ แก้ไขปัญหาความต้องการของหมู่บ้านชุมชน

โดยมีหลักเกณฑ์ คือ

1. เป็นโครงการที่ต้องแก้ไขปัญหาในชุมชนของท่าน โดยผ่านการเห็นชอบจากประชาคมหมู่บ้าน
2. ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านแรงงาน อาหารระหว่างปฏิบัติงาน หรือการมีส่วนร่วมอื่นๆ
3. สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ จะมึงบประมาณสมทบให้กับโครงการบางส่วนงบประมาณหลักจะต้องมาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ คือ กระบวนการที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การเรียนรู้ประสบการณ์งานพัฒนา 4 ฐาน ซึ่งหัวใจสำคัญ คือ การพัฒนาระบบน้ำ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ ทำให้เห็นได้ว่า หากไม่แก้ไขเรื่องเหล่านี้ ก็ไม่สามารถพัฒนาได้

เมื่อท่านกลับไปแล้วขอให้ทบทวนขั้นตอน **“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”** ซึ่งหลักสูตรนี้ได้เรียนรู้แค่เข้าใจต่อไปจะเป็นกระบวนการเข้าถึง ซึ่งอยู่ในหลักสูตรที่สอง ท่านต้องกลับไปดูข้อมูลในพื้นที่และมาฝึกปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การเสนอโครงการต่อไป

สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการอบรม

1. การเลี้ยงไก่ดำพันธุ์ภูพาน เป็ดไข่มุกพันธุ์กากิแคมเบล เป็ดเทศพันธุ์เป็ดเทศบาบารี เป็ดเนื้อพันธุ์อีเหลียง และ หมูดำพันธุ์คอยตุง
2. การจัดตั้งกองทุนพันธุ์สัตว์ กองทุนยา/วัคซีน กองทุนอาหารสัตว์ และกองทุนสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สำหรับคนยากจน
3. การจัดตั้งทีมอาสาปศุสัตว์เคลื่อนที่ เพื่อลดอัตราการตาย
4. ส่งเสริมการใช้วัสดุธรรมชาติเลี้ยงสัตว์ทดแทนอาหารสำเร็จรูป
5. การเลี้ยงสัตว์ โดยใช้สูตรอาหารลดต้นทุน เพื่อลดค่าใช้จ่ายการเลี้ยงปศุสัตว์
6. การเพาะพันธุ์หญ้าเนเปียร์หวานพันธุ์อิสราเอล เพื่อนำมาใช้เป็นอาหารสัตว์
7. อ่างพวงสันเขามี 2 ประเภท คือ อ่างพวงพลาสติก และ อ่างพวงขอยซีเมนต์
8. การใช้ระบบการไหลของน้ำจากที่สูง ลงสู่ที่ต่ำ
9. ความจุของอ่างพวงสันเขาอยู่ที่ 430 ลูกบาศก์เมตร
10. ใช้ในพื้นที่การเกษตรได้ 12-20 ไร่
11. การบริหารจัดการพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
12. การจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน เพื่อต่อรองราคามผลผลิตกับพ่อค้าคนกลาง และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในกลุ่ม
13. การเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร โดยการขอมาตรฐานการรับรองคุณภาพ GAP
14. การปลูกพืชปรับภูมิทัศน์ เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวและความสวยงามของพื้นที่

15. การปลูกพืชผสมผสาน ใน 3 ระยะ คือ พืชล้มลุก (ระยะสั้น) ไม้ขนาดกลาง (ระยะกลาง) และ ปลูกไม้ยืนต้น (ระยะยาว)
16. แนวคิดการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ในครัวเรือน
17. วิธีการคัดเลือกพันธุ์ข้าวดั้งเดิม
18. การบริหารจัดการพื้นที่ โดยการปลูกผักสวนครัวควบคู่กับการทำปศุสัตว์ และการประมงในพื้นที่
19. การรักษาคุณภาพของสายพันธุ์ข้าวดั้งเดิม และวิธีการเก็บ/ดูแลรักษาเมล็ดพันธุ์ข้าว
20. การนำปุ๋ยหมักชีวภาพมาใช้ในแปลงนา เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว

แนวทางการนำไปปรับใช้ในพื้นที่

1. การนำหญ้าเนเปียร์หวานพันธุ์อิสราเอลไปขยายพันธุ์ เพื่อการเลี้ยงโคขุนในพื้นที่
2. การนำสูตรอาหารลดต้นทุนไปปรับใช้ เพื่อลดต้นทุน และลดต้นทุนการเลี้ยงปศุสัตว์
3. การนำวิธีการบริหารจัดการน้ำในชุมชนมาปรับใช้ เพื่อบริหารจัดการเป็นกองทุนค่าวัสดุอุปกรณ์ซ่อมแซม
4. การนำอ่างพวงสันเขาไปใช้ในการเกษตร และการเลี้ยงปลา
5. การส่งเสริมให้คนในชุมชนเลี้ยงหมูดำดอยตุง เพื่อเป็นการกระจายรายได้ในชุมชน
6. การสำมะโนครัวเรือนในชุมชน เพื่อลดรายจ่ายในครัวเรือนของคนในชุมชน

การประเมินความพึงพอใจ รุ่นที่ 1/58 ทต.ท่าข้าวเปลือก อ.แม่จัน จ.เชียงราย

ประเด็นประเมิน	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่ตอบ
เนื้อหาสาระวิชาเรียนในภาพรวม	96.43	3.57	-	-
ระยะเวลาตลอดหลักสูตร	89.29	10.71	-	-
ระยะเวลาในการเข้าฐานภาคปฏิบัติ	89.29	10.71	-	-
การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	92.86	7.14	-	-
วิทยากรมีความรู้	94.64	5.36	-	-
สถานที่อบรม	91.07	8.93	-	-
สถานที่พัก	91.07	8.93	-	-
อาหารและเครื่องดื่ม	96.43	3.57	-	-

หมายเหตุ มีผู้ส่งแบบประเมิน 56 คน จาก 60 คน